

Checklist voor natuurinclusieve daken

Duurzaamheid is in de jaren na de Kredietcrisis een belangrijk thema in de bouw. Vooral nog wordt dat veelal ingevuld op het gebied van materiaalkeuze en energiebesparing, maar natuurinclusief bouwen is in dit opzicht een minstens zo belangrijk onderwerp. Vogelbescherming Nederland heeft in samenwerking met de Zoogdierverseniging een website opgezet waarmee eenvoudig belangrijke maatregelen kunnen worden getroffen: de Checklist Groen Bouwen.

*Jip Louwe Kooijmans, Teamhoofd Stad bij Vogelbescherming.
Foto's: Barend van Gernerden.*

Toen aan het begin van deze eeuw werd geconstateerd dat de populatie van de huismus in de stad dramatisch terugliep, startte Vogelbescherming een beschermingsprogramma voor stadsvogels. Jip Louwe Kooijmans is Teamhoofd Stad bij Vogelbescherming en publiceerde diverse boeken over o.a. stadsvogels. Tijdens zijn gesprekken met belanghebbenden merkte hij dat er wel draagvlak was om te komen tot maatregelen voor natuurinclusief bouwen, maar dat er geen goed beeld was van wat deze maatregelen dan zouden moeten zijn. In samenwerking met Martin van Dijkhuizen (destijds van BAM) werd besloten een checklist op te stellen, waarbij dus een combinatie werd gemaakt tussen de bouwkundige en ecologische aspecten van het onderwerp.

Louwe Kooijmans: "Dat was wel even spannend, omdat we elkaar helemaal niet kenden, maar in een tijdsbestek van een paar dagen hadden we de belangrijkste aandachtspunten in kaart gebracht. Dit werd in eerste instantie een papieren checklist. Sinds eind vorig jaar staat de digitale versie online. De checklist is zodanig opgesteld, dat de gebruiker enkel 'ja' of 'nee' hoeft te antwoorden. Het is voor ecologen namelijk saai om over bouwkundige onderwerpen te lezen en andersom houden bouwers in de regel niet van ecologie. Daarom is de checklist in dit opzicht eenvoudig gehouden. Wanneer men de checklist heeft ingevuld, kan men een gratis advies toegestuurd krijgen, toegespitst op de specifieke situatie van de gebruiker. Door de betrokkenheid van zowel een ecooloog als een bouwkundige is gegarandeerd dat de voorgestelde oplossing op beide gebieden een juiste is, die voldoet aan de geldende regelgeving op beide gebieden."

CHECKLIST

De checklist gaat uit van een twaalftal vogel- en vleermuissoorten. Overeenkomstig met de behoeften van deze soorten wordt een aantal standaard maatregelen beschreven die tijdens de bouw kunnen worden genomen om

deze dieren een nest- en leefgebied te geven, zonder dat dit ten koste gaat van de constructie. Het gaat om standaard oplossingen, die echter op maat zijn toe te spitsen en eenvoudig zijn toe te passen.

Als voorbeeld gelden de maatregelen die voor dwergvleermuizen genomen kunnen worden. De Checklist Groen Bouwen laat zien hoe de loze ruimte in de overstek of uitstekende dakgoot geschikt is te maken voor vleermuizen. Dit kan door aan de onderzijde invliegopeningen aan te brengen, bij voorkeur elke 2 meter één invliegopening. Te veel invliegopeningen leiden namelijk tot tocht, te weinig invliegopeningen maakt de kans op ontdekking en gebruik kleiner. De openingen moeten op de muur aansluiten, zo kunnen de vleermuizen op de muur landen

en vervolgens naar binnen kruipen. Op deze manier worden ook oplossingen voorgesteld voor bijvoorbeeld gierzwaluwen, huismussen en slechtvalken. Naast het (hellende en platte) dak, worden er ook maatregelen beschreven voor bijvoorbeeld gevels, waterpartijen en buitenruimtes. Bij het gebruik van de checklist is eenvoudig het betreffende bouwdeel te filteren en kan men bekijken welke maatregelen geschikt zijn voor welke vogel- of vleermuissoort.

"Er is bewust gekozen de papieren checklist digitaal te maken," vertelt Louwe Kooijmans. "De papieren checklist was ook minder handig in het gebruik. Op de website zijn de verschillende artikelen met elkaar verbonden. Je kunt de diersoort als ingang kiezen, maar ook het bouwdeel.

EEN STROOK NATUUR

Voor wie is de checklist bedoeld? Louwe Kooijmans: "Voor alle belanghebbenden. Particuliere woningbezitters die iets willen doen aan de natuurinclusiviteit van hun woning, maar vooral voor projectontwikkelaars en bedrijven die hun pand(en) duurzamer willen maken. Bij deze laatste doelgroep spelen wellicht andere motieven dan idealistische mee, zij willen dat de maatregelen zichtbaar zijn."

"Tot voor kort had de bouw weinig aandacht voor natuur. En natuurbescherming had weinig aandacht voor het stedelijk gebied. Het waren twee gescheiden werelden. Dat is jammer, want de wijze waarop de mens het landschap vormgeeft, bepaalt in belangrijke mate het voorkomen van planten en dieren. Dat geldt ook voor het stedelijk gebied. Met name daken worden tegenwoordig dikwijls voorzien van een strook natuur, zowel platte als hellende daken, en ook gevels worden steeds vaker 'groen' uitgevoerd. Om het gebouw op een goede manier aan te laten sluiten op de omringende natuur, is het verstandig de checklist door te lopen en te bekijken hoe het dak hier optimaal op kan worden afgestemd." De checklist is gratis te gebruiken. ■

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl